

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

27.05.2026

Vår ref:

2026/13257

Deres dato:

Deres ref:

HOL KOMMUNE
Ålmannvegen 8
3576 HOL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elin Evensen, 69 24 70 00

Vedtak i klagesak - Byggesak - Hol 72/70 - Lunningshaugen 4 - Geilo - gebyr

Statsforvalteren viser til kommunens oversendelse av klagesak 12.03.2026.

Vi har behandlet saken og vår konklusjon er:

Statsforvalteren opprettholder kommunens vedtak datert 20.01.2026. Klagen har ikke ført frem.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder klage på avslag på søknad fra forslagsstiller Eivind Bing om nedsettelse av gebyr for politisk fremleggelse av planspørsmål.

Det ble fakturert et behandlingsgebyr på kr 26 700,- iht. pkt. 3.1 nr. 2 i Hol kommunes gebyrforskrift for byggesaker, plansaker og delesaker, gjeldende fra 01.01.2025.

Hol kommune avsto søknaden om nedsettelse av gebyret 20.01.2026.

Forslagsstiller klaget på avslaget 03.02.2026. Han anfører at gebyret er åpenbart urimelig fordi han ikke fikk imøtegå rådmannens innstilling før utvalgsmøte i Utvalg for plan og utvikling, og at det er lagt til grunn feil faktisk grunnlag for avvisningen av planinitiativet.

Utvalg for plan og utvikling i Hol kommune tok ikke klagen til følge i møte 12.03.2026, og saken ble derfor oversendt til Statsforvalteren.

Statsforvalteren forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat.

Statsforvalteren som klageinstans

Statsforvalteren er klageinstans for vedtak etter plan- og bygningsloven. Myndigheten er delegert fra Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. plan- og bygningsloven § 1-9. Vår myndighet som klageinstans fremgår av forvaltningsloven § 34.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Statsforvalteren ser slik på saken

Hol kommunes gebyrregulativ for 2025 er gitt med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33-1. Bestemmelsens første ledd bokstav a lyder slik:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for a. behandling av søknader om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for annet arbeid som det etter denne loven eller forskrift påhviler kommunen å utføre.

(...)

Gebyret skal ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. Det skal framgå av forskriften hvor mye av gebyret som skal dekke utgiftene til tilsyn. Tiltakshaveren kan selv sørge for de nødvendige utredningene.

Gjeldende gebyrregulativ:

Hol kommunes gebyrforskrift for byggesaker, plansaker og delesaker, gjeldende fra 01.01.2025.

Relevante bestemmelser fra gebyrforskriften:

Punkt 1.9 Nedsettelse av gebyr:

Kommunen kan på eget initiativ eller etter søknad om nedsettelse av gebyr redusere gebyret helt eller delvis dersom gebyret anes som åpenbart urimelig. Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen.

3.1 Detaljregulering pbl § 12-3

1. Forhåndsmøte/oppstartsmøte og avklaringsmøte	11 700 kr
2. Fremleggelse med politisk forhåndsvurdering iht pbl § 12-8	26 700 kr
3. Behandling til og med 1. gangs behandling	50%*
4. Behandling til og med 1.gangs behandling, på sakskartet	75%*
5. Planareal inntil 10 dekar	72 000 kr
6. Planareal 10 – 15 dekar	95 000 kr
7. Planareal 15 - 20 dekar	150 000 kr
8. Planareal over 20 dekar, tillegg pr. påbegynt dekar	2400 kr

* 50 og 75% av full sats for planbehandling.

Vår vurdering

Det er fremmet en rekke anførsler som gjelder det faktiske grunnlaget og kommunikasjon med planfremmer i forbindelse med forhåndsvurderingen av planspørsmålet, og behandlingen i kommunestyret. Klager ber Statsforvalteren se på hele saken, selv om avvisningen av planforslaget hos kommunestyret er endelig.

Vi understreker at denne saken kun gjelder spørsmålet om nedsettelse av gebyr. Det er ikke en anledning til å få overprøvd kommunestyrets avgjørelse i plansaken.

Vi tolker derfor klagen slik at klager anfører at gebyret er åpenbart urimelig på grunn av saksbehandlingsfeil i kommunens forhåndsvurdering av planspørsmålet.

Statsforvalteren viser til at gebyrvurderingen knytter seg til om gebyret er åpenbart urimelig sett i lys av den faktiske saksbehandlingen og ressursbruken i saken. Selv om det skulle ha foreligget feil i det faktiske grunnlaget for forhåndsvurderingen, har dette etter det opplyste uansett ikke hatt

betydning for avvisningen av planinitiativet. Det er heller ikke sannsynliggjort at denne eventuelle feilen skal ha medført unødvendig ressursbruk eller på annen måte påvirket gebyrets størrelse, som er ilagt etter standard sats i gebyrforskriften. Anførselen anses derfor ikke relevant for vurderingen av om gebyret er åpenbart urimelig.

En vurdering av om gebyret er å anse som åpenbart urimelig, og dermed gir grunn til nedsettelse av gebyret, ligger for øvrig til bygningsmyndighetenes forvaltningseskjønn, noe Statsforvalteren skal vise tilbakeholdenhet med å overprøve, jf. forvaltningsloven § 34.

Det følger av plan- og bygningsloven § 33-1 at gebyret ikke kan være «høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker». Det er altså ikke anledning til å ilegge gebyr som er vesentlig høyere enn nødvendig for å dekke kommunens kostnader med saken. Gebyrforskriften punkt 1.9. er en sikkerhetsventil som skal sikre etterlevelse av pbl. § 33-1.

Spørsmålet er om gebyret må anses åpenbart urimelig i forhold til kostnadene kommunen har hatt i saken, jf. gebyrforskriften punkt 1.9.

Utgangspunktet etter selvkostprinsippet er at kommunen bare kreve dekket de kostnader som faktisk har påløpt i sakens anledning. Tanken er at tiltakshaver skal betale for de tjenestene som er utført, og at kommunen ikke skal tjene penger på å ilegge gebyr, jf. Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 358 flg. Av hensyn til tids- og ressursbruken i kommunen, er det likevel på det rene at beregningen av gebyrets størrelse langt på vei kan baseres på hva det erfaringsmessig koster å utføre de forskjellige oppgavene. Fra Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) gjengis vi følgende:

Gebyrene skal fastsettes i forhold til arbeidsmengde, men det er ikke meningen at kommunen skal måtte beregne konkret hvor mange timer arbeid som medgår til å behandle den enkelte søknad. Det aksepteres en viss grad av standardisering av gebyrsatsene med utgangspunkt i de gjennomsnittlige utgiftene for vedkommende sakstype, jf. for eksempel Rt. 2004 s. 1603.

Dette betyr at enkeltgebyr kan overstige kommunens faktiske utgifter i saken, uten at dette nødvendigvis er i strid med selvkostprinsippet. Det er videre lagt til grunn at kommunen må gis et visst spillerom ved beregningen av gjennomsnittskostnadene, jf. høyesterettsdommen inntatt i Rt. 2004 s. 1603. Det er likevel en grense for hvor store avvik mellom faktiske utgifter og ilagt gebyr som kan aksepteres i den enkelte sak.

Ordlyden «åpenbart urimelig» tilsier at det må foreligge sterke grunner. Hvorvidt gebyret er å anse som åpenbart urimelig høyt i forhold til selvkost, beror på en konkret helhetsvurdering. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil og legger opp til at kommunen skal kontrollere at gebyret er i samsvar med selvkostprinsippet, det vil si at gebyrets størrelse i rimelig utstrekning skal svare til kommunens faktiske kostnader i saken. Videre kan det foretas en bredere vurdering av om det foreligger spesielle omstendigheter i den enkelte sak som kan tale for at gebyret bør reduseres. Statsforvalteren har praktisert dette slik at gebyret bør nedsettes dersom det må antas at det er et vesentlig avvik mellom sannsynlig selvkost i saken og ilagt gebyr.

Kommunen har plikt til å opplyse saken tilstrekkelig godt og til å begrunne sine vurderinger etter forvaltningsloven §§ 17 og 24. Kravet til beskrivelsen av arbeidet skjerpes i takt med størrelsen på gebyret. Når det gjelder gebyr ilagt etter gebyrsatsene i gebyrforskriften, er imidlertid utgangspunktet at gebyrene for sakstypen i gebyrregulativet er i henhold til selvkost. I denne saken

er gebyret hverken så høyt eller atypisk, at det er naturlig å stille strenge krav til beskrivelsen eller synliggjøringen av kommunens ressursbruk.

Kommunen har begrunnet det ilagte gebyret slik i vedtak av 20.01.2026:

Hol kommunes gebyrforskrift har allerede gjort konkrete vurderinger knyttet til slike typer søknader. Kommunen kan ikke se at gebyret for behandlingen i denne saken er åpenbart urimelig, sett i lys av de ressursene som medgår til å gjøre de nødvendige vurderinger slike behandlinger innebærer. Det er også viktig å presisere at gebyret som er utlignet, gjelder saksbehandlingen som faktisk er gjennomført. Ettersom planinitiativet ba om avklaring om arealet kunne vurderes åpnet for videre planarbeid, ligger det i gebyrreglementets intensjon at gebyret skal dekke kommunens ressursbruk, også når den politiske konklusjonen blir at saken avvises. Det er derfor ikke grunnlag for reduksjon eller tilbakebetaling av gebyr basert på utfallet av saken.

Statsforvalteren tiltrer kommunens vurdering, og kan ikke se at det foreligger et vesentlig avvik mellom sannsynlig selvkost i saken og ilagt gebyr.

Gebyret er ikke åpenbart urimelig, jf. gebyrforskriften punkt 1.9.

Konklusjon

Statsforvalteren opprettholder kommunens vedtak datert 20.01.2026. Klagen har ikke ført frem.

Vedtaket er endelig. Dere kan ikke klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Anne Danielsen Haugland
seksjonssjef
Juridisk avdeling

Elin Evensen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Eivind Bing

Øverbergveien 20 D

1397

Nesøya